

CE E BINE SĂ ȘTII DACĂ EȘTI ÎN CONFLICT CU LEGEA ?

ASISTENȚA MINORILOR ÎN CONFLICT CU LEGEA

Volumul I

CE E BINE SĂ ȘTII DACĂ EȘTI ÎN CONFLICT CU LEGEA ?

ASISTENȚA MINORILOR ÎN CONFLICT CU LEGEA
Volumul I

Acestă lucrare a fost publicată cu
sprijinul financiar al UNICEF Moldova

Autori:

© 2004 **Mihai Lupu** -

Şeful Biroului de Avocați pe lângă
Institutul de Reforme Penale

© 2004 **Svetlana Rîjicova** -

doctor in Psihologie, conferențiar,
Universitatea de Stat "A. Russo" din Bălți

Coordonatori:

Radu Dania -

UNICEF Moldova

Sorin Hanganu -

Institutul de Reforme Penale

© 2004 **Institutul de Reforme Penale**

© 2004 **UNICEF Moldova**

**Lucrare editată în cadrul Direcției Editoriale a
Institutului de Reforme Penale**

Redactor: *Vlad Pohilă*

Design: *Andrei Mușcinschi*

Pictor: *Stela Capcelea*

Tipar executat la tipografia „Helmax”, helmax@mcc.md, tir. 10000

DRAGĂ PRIETENE !

Am considerat necesară această broșură pentru că știm că nu toți tinerii sunt informați despre drepturile lor, despre responsabilitatea pe care o au în fața legii și despre procedurile prin care sunt nevoiți să treacă atunci când încalcă legea.

Îți propunem să afli din paginile următoare:

- **Cine și când este considerat infractor;**
- **Pentru ce poți fi tras la răspundere penală;**
- **De către cine și pentru cât timp poți fi arestat;**
- **Care sunt drepturile și îndatoririle tale dacă ai fost arestat sau ești în detenție;**
- **Ce pedepse îți pot fi aplicate.**

Cine poate fi considerat minor?

Sunt considerate minore toate persoanele sub 18 ani.

Uneori majoratul este atins la o vârstă mai mică, de exemplu în cazul căsătoriei.

Ce înseamnă infracțiune?

Infracțiunea este o faptă care prezintă pericol social și se pedesește conform legii.

Cine poate fi considerat infractor?

Infractorul este persoana bănuită sau acuzată de săvârșirea unei infracțiuni.

Cine este victima unei infracțiuni?

Persoana căreia i s-a făcut un rău (moral, fizic sau material) se numește victimă.

Infracțiunile comise asupra copiilor sunt pedepsite mai aspru.

Poți fi oare trasă la răspundere dacă ești căsătorită, dar nu ai încă 18 ani?

Dacă o tânără este deja căsătorită fără să fi împlinit 18 ani, atunci va răspunde conform vârstei pentru infracțiunea comisă.

De la ce vârstă poți fi pedepsit pentru infracțiunea comisă?

- Copiii până la 14 ani nu sunt trași la răspundere.
- Tinerii între 14-16 ani răspund pentru fapta comisă numai dacă conștientizau ceea ce fac.
- Tinerii de la 16 ani sunt trași la răspundere.

Cine și pentru ce poate fi tras la răspundere?

1. Dacă în momentul săvârșirii infracțiunii ai 14 ani, poți fi tras la răspundere pentru infracțiunile:
 - grave (de exemplu, vătămări corporale);
 - deosebit de grave (omor premeditat);
 - excepțional de grave (banditism).
2. Dacă la momentul săvârșirii infracțiunii ai 16 ani, poți fi tras la răspundere și pentru infracțiunile:
 - ușoare (distrugerea monumentelor);
 - mai puțin grave (furt).

Poți fi oare eliberat de răspundere penală?

- Dacă ai mai puțin de 18 ani și ai săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poți fi scutit de răspundere.
- Vei fi totuși pedepsit dacă nu respecti anumite măsuri educative.

Ce se întâmplă dacă nu respecti măsurile educative

MĂSURILE
EDUCATIVE

Avertismentul

NERESPECTARE

Supravegherea părinților,
a persoanelor care îi
înlocuiesc sau a organelor
specializate de stat.

NERESPECTARE

Repararea daunelor aduse.
La aplicarea acestei măsuri
se ia în considerație starea
ta materială.

NERESPECTARE

Limitarea timpului liber și
stabilirea unor reguli de
comportament.

NERESPECTARE

Urmarea unui curs de
reabilitare psihologică.

NERESPECTARE

Internarea într-o instituție

NERESPECTARE

TRAGEREA
LA
RĂSPUNDERE

Care este procedura de reținere?

Poți fi reținut dacă:

- a) Ai fost prins în momentul săvârșirii faptei
- b) Un martor sau victima arată direct că anume tu ai săvârșit infracțiunea;
- c) Pe corpul sau pe hainele tale au fost descoperite semne ale infracțiunii.

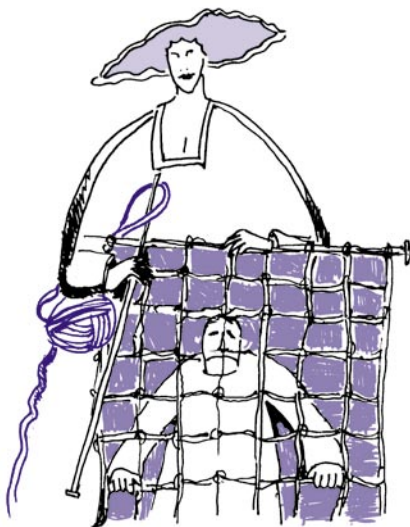
- Reținerea înseamnă lipsirea persoanei de libertate, pe o perioada nu mai mare de 72 ore (3 zile).
- Persoana care te-a reținut este obligată să anunțe imediat părinții tăi sau persoanele care îi înlocuiesc.
- Imediat de când ai fost reținut, polițistul trebuie să întocmească un proces verbal, să ți-l citească în prezența pedagogului și apărătorului și să informeze procurorul.

Cum se înștiințează părinții despre reținerea ta?

Persoana care ți-a întocmit procesul-verbal de reținere, este obligată să anunțe una din rudele tale apropiate sau o altă persoană, la propunerea ta, despre locul în care ești deținut.

Cine te poate aresta?

- Poți fi arestat doar în cazul în care nu există posibilitatea să fii transmis sub supraveghere.
- Hotărârea de a te aresta o poate lua numai judecătorul.

Ce este arestarea și cât poate dura?

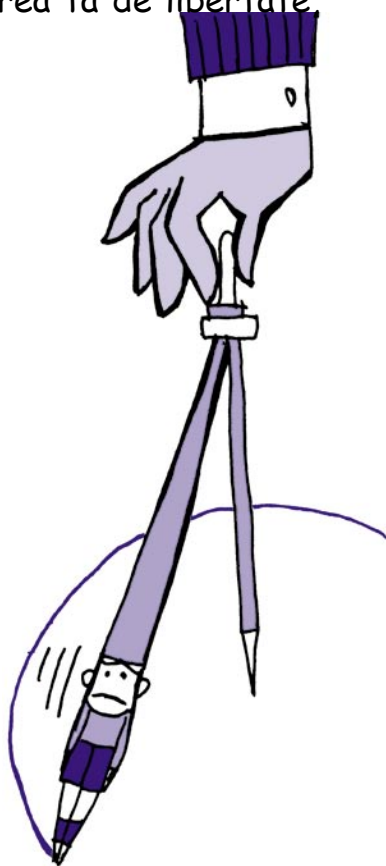
- Arestarea constă în lipsirea ta de libertate, atunci când ești bănuț sau acuzat de săvârșirea unei infracțiuni.
- Atunci când ești cercețat/urmărit de un polițist sau procuror, arestarea nu poate depăși 30 de zile.

Poate oare fi prelungit termenul arestării tale?

Durata ținerii tale în stare de arest poate fi prelungită numai până la 4 luni și numai în cazuri excepționale.

Fiecare prelungire a duratei arestării tale nu poate depăși 30 zile.

Hotărârile privind arestarea ta precum și pre-

lungirea duratei acesteia pot fi atacate în instanța de judecată superioară.

Unde și în ce condiții se dețin tinerii arestați?

Tânărul arestat este deținut aparte de adulți, în condiții bune, care corespund vârstei sale. În timpul arestării, tinerii trebuie să fie îngrijiți și protejați în mod deosebit.

Tinerii încă nejudecați sunt ținuți separat de cei pedepsiți deja.

Care îți sunt drepturile atunci când te afli în detenție?

Atunci când ești în detenție, ai mai multe drepturi care trebuie să-ți fie respectate:

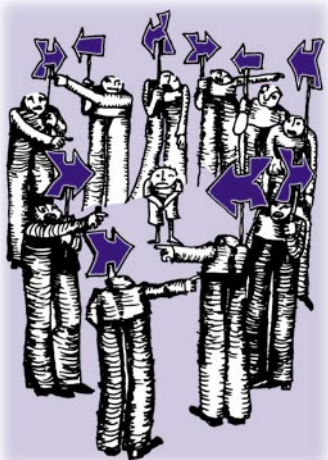
- prezumția nevinovăției, adică să fii presupus nevinovat până vinovăția ta va fi demonstrată legal;
- dreptul de a fi informat direct despre acuzațiile care ți se aduc;
- dreptul de a tăcea;
- dreptul de a fi asistat de un avocat;
- dreptul la prezența unui părinte sau a tutorelui;
- dreptul de a pune întrebări;

Ești în detenție. Ai oare dreptul la protecția vieții private?

Acest drept fundamental îți este garantat prin lege. Înseamnă că nimeni nu are dreptul să se uite, fără voia ta, prin lucrurile tale, să-ți citească scrisorile sau să publice vreo informație care să ducă la recunoașterea ta de către alte persoane.

Cum să te aperi atunci când ești în detenție?

- Atât Convenția O.N.U. cu privire la drepturile copilului, cât și legile naționale prevăd protecția ta de către un avocat.
- Avocatul este persoana care te apără atunci când ești acuzat de comiterea unei infracțiuni.

Cum trebuie să procedezi, atunci când ești bătut sau înjosit în timpul arestării?

În cazul în care ești bătut, înjosit sau cineva te impune să recunoști o faptă pe care nu ai comis-o, trebuie să informezi des-

pre aceasta avocatul, judecătorul, părinții sau orice altă persoană în care ai încredere.

Cum se examinează plângerile pe care le faci împotriva polițistului ?

Legea prevede că dovezile obținute prin încălcarea drepturilor tale vor fi declarate nevalabile.

Plângerea pe care o faci împotriva polițistului care te cercetează, se adresează procurorului, care este obligat în termen de 72 ore (3 zile) să-ți dea un răspuns.

Ce înseamnă pedeapsa care ți se aplică și care este scopul ei?

Pedeapsa ți se aplică numai de către instanța de judecată în numele legii. Ea are scopul principal de a te face să înțelegi fapta săvârșită și de a te ajuta să nu mai faci asemenea lucruri pe viitor.

Cine te judecă atunci când încalci legea?

În majoritatea țărilor există instanțe de judecată speciale care rezolvă numai cazurile copiilor și tinerilor.

La noi în țară sunt judecători specializați care soluționează cauzele penale privind infracțiunile comise de minori.

Sedința de judecată în cazul tinerilor, de obicei, este închisă pentru public.

Cum are loc judecata atunci când infracțiunea a fost comisă de tineri și adulți împreună?

Dacă la săvârșirea infracțiunii, împreună cu tinerii au participat și persoane adulte, tinerii sunt judecați separat.

Adulții sunt pedepsiți mai sever atunci când atrag copiii sau tinerii la săvârșirea infracțiunilor.

Cum trebuie să fii audiat atunci când ești suspectat sau acuzat de săvârșirea unei infracțiuni?

Participarea avocatului, pedagogului sau psihologului este obligatorie pe parcursul audierii tale. Pedagogul sau psihologul îți pot pune întrebări.

Trebuie să știi că audierea ta nu poate dura mai mult de 2 ore fără întrerupere, iar în total nu poate depăși 4 ore pe zi.

Poate oare instanța de judecată să te îndepărteze din sala de judecată?

Atunci când se examinează fapte care ți-ar putea dăuna, avocatul, părinții sau altă persoană care răspunde de tine pot cere îndepărtarea ta din sala de judecată.

Ce se poate întâmpla atunci când te împaci cu victima?

- Prin împăcare poți fi scutit de răspundere pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă.
- Oricum, este important să știi că prin infracțiunea săvârșită ai încălcat legea, ai produs dureri sau pagube victimei.
- Nimeni nu te poate forța să te împaci cu victima. Această decizie trebuie să fie a ta personală.

Ce este medierea și ce efecte poate avea pentru tine?

Prin mediere ție și victimei vi se oferă posibilitatea, în cazul în care sunteți de acord, să rezolvați problema apărută între voi cu ajutorul unei persoane care se numește mediator.

Această măsură este posibilă numai în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave.

Ce este acordul de recunoaștere a vinovăției și care pot fi urmările acestuia pentru tine?

- Atunci când ești acuzat de săvârșirea unei infracțiuni, poți încheia un acord de recunoaștere a vinovăției cu procurorul, după ce discuți cu avocatul care te apără.
- Dacă judecătorul acceptă acest acord, pedeapsa care ți se aplică este mai ușoară
- Acordul se încheie în scris cu participarea obligatorie a ta și a avocatului care te apără și este posibil numai în cazul infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave.

Ce trebuie să faci dacă ai fost condamnat condiționat?

- Dacă ai fost condamnat condiționat este important să știi că în perioada de probă, pe care ți-a stabilit-o judecătorul, trebuie să te porți exemplar și să nu săvârșești noi infracțiuni.
- Dacă nu te-ai comportat exemplar în termenul de probă și ai săvârșit o nouă infracțiune, judecătorul îți va aplica pedeapsa pentru ambele infracțiuni.

Poate fi aplicată pedeapsa cu munca neremunerată în folosul comunității în privința ta?

- Munca neremunerată în folosul comunității este o pedeapsă care se aplică tinerilor începând cu vârsta de 16 ani. Ea constă în antrenarea ta în munci stabilite de primăria din localitate.
- Munca se stabilește pe un termen de la 60 la 240 de ore și se execută de la 2 la 4 ore pe zi.
- Dacă nu vrei să execuți munca ce ți-a fost stabilită, judecătorul va înlocui această pedeapsă cu privarea ta de libertate, adică închisoarea.

Toți tinerii în situația ta au dreptul la o protecție deosebită și la servicii specializate care să-i ajute să se întoarcă în societate, în familie, la școală sau serviciu.